

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Velike težkoče dr. Korošca pri sestavljanju vlade

Kakšnega značaja je Korošev mandat, še vedno ni znano. — Velike demokratske zahteve. — Hud odpor radikalnih nezadovoljnejšev. — KDK z dr. Korošcem in njegovo vlado ne more imeti nikakih stikov.

— Beograd, 25. julija. Beograd je zopet enkrat pokazal, da je v politiki nepreračunljiv ter da so mogoča v beograjski atmosferi presenečenja, ki bi bila drugod v kulturnem svetu absolutno izključena. Kakor pričajo snočni dogodki, bo kriza vlade, ki jo je izzval krvavi umor v Narodni skupščini, po 22 dneh rešena z obnovo hegemonističnega režima edino s to spremembo, da novi vladi ne bo načeloval Vukičević sam, marveč njegova desna roka, dr. Korošec, ki nosi kot notranji minister največjo odgovornost za prelito kri in za razmere, v katere je zabredla država pod Vukičević-Koroševim režimom.

Usodna odločitev

Po vrnitvi mandata generala Hadžića sta preostali le dve možnosti: ali volilna vlada v smislu preciziranih zahtev KDK, ali pa delovna vlada četvorne koalicije v smislu zahtev hegemonistov. Kona se je odločila za drugo rešitev in je bil včeraj povsem nepričakovano poverjen mandat za sestavo delovne vlade bivšemu notranjemu ministru dr. Antonu Korošcu. Koroševa kandidatura se je tekom razpeta sedanjice krize omenjala že večkrat. Forsirali so jo predvsem vukičevići, zavedajoč se, da bi vsak drugi kandidat za mesto ministrskega predsednika pomenil konec njihovega režima. Demokrati so se tej kombinaciji sprva upirali. Ko pa so uvideli, da je mogoča obnova bivše koalicijske vlade samo potom dr. Korošca, so upustili svoje nade, da bi mogli dobiti sami mandat za sestavo vlade ter so brez nadaljnega pristali na to solucijo.

Največja napaka

Razumljivo je, da je ta preokret v razvoju vladne krize izzval v vsej javnosti najrazličnejše komentarje. Vsi trezni krogi, ki jih pohlpe po oblasti ni še popolnoma oslepel, vidijo v tem eno najusodnejših odločitev, kar si jih je sploh bilo mogoče zamisliti. V tej zvezi se zlasti podčrtava izjava Stepana Radića, ki naglašajo, da je to največja napaka, ki se je mogla dogoditi. Poveziti komaj mesec dni po krvavem zločinu v Narodni skupščini mandat za sestavo nove vlade bivšemu notranjemu ministru, ki nosi kot tak največjo odgovornost za prelito kri v Narodni skupščini in na beograjskih in zagrebških ulicah, znači najhujšo provokacijo vse poštene prečanske javnosti. V teh krogih se povdarja, da si je mogoče tolažiti tak način rešitve sedanje največje krize le na ta način, da hoče beograjski hegemonizem pričeti najkrajnejšo borbo proti prečanom. Baš zato pa je bil izbran za predsednika vlade prečan in Slovenec dr. Korošec, da bi mogli srbijanci pozneje za eventualne usodne konflikte prevladati krivdo na Slovenca dr. Korošca, dočim bi srbijanci ostali na zunaj čisti.

KDK sprejema borbo

V vrstah KDK so ostali mirni in rezervirani. KDK je od umora v Narodni skupščini naprej stalno naglašala, da je mogoče ozdravljenje sedanjih obupnih razmer samo potom temeljite spremembe sistema in režima ter potom apela na narod, ki naj sam izjavi, kako naj se v bodoče upravlja ujedinjena država Srbov, Hrvatov in Slovencev. S svojim pristankom na nevtrarno vlado, ki bi popolnoma izven strankarskega vpliva izvedla svobodne volitve, je KDK pokazala, da je pripravljena žrtvovati vse v interesu naroda in države. S tem, da so hegemonisti odklonili to njeno pomirljivo stališče, so jo tudi odvzeli vsake nadaljnjše obzirnosti in KDK bo sprejela borbo, ki ji bo s tem usiljena.

Pogajanja dr. Korošca

Dr. Korošec je takoj po svoji večerni avdijenci, v kateri je dobil mandat, stopil v stike s šefi bivših vladnih strank. Najprej se je sestel z Veljo Vukičevićem, čigar pristanek za sodelovanje v svoji vladi je bil dr. Korošcu že vnaprej zagotovljen. Pozno zvečer je imel dr. Korošec polurno konferenco še z Ljubo

Davidovičem, ki je načeloma pristal na sodelovanje v Koroševi vladi pod pogojem, da odobri to tudi demokratski poslanski klub.

Mandator krone dr. Korošec je danes že na vse zgodaj nadaljeval svoja pogajanja za sestavo vlade. Ob 8. zjutraj ga je posetil v njegovem kabinetu Ljuba Davidović, s katerim sta razpravljala do 1/9. Nato je dr. Korošec posetil Veljo Vukičevića in konferiral z njim do 10., na kar je odšel v dvor, da poroča kralju o dosedanjih rezultatih svoje misije. Po enourni avdijenci se je vrnil v svoj kabinet. Na vprašanja novinarjev, ali upa na uspeh, je dr. Korošec odklonil odgovor ter samo izjavil, da bo o pravem času izdal komunike.

Demokratske zahteve

Seja demokratskega kluba

Dopolodne ob 10. je bila sklicana seja demokratskega poslanskega kluba, da zavzame svoje stališče. Ljuba Davidović je imel po svojem jutranjem razgovoru z dr. Korošcem pred seboj demokratskega kluba še daljšo konferenco z demokratskimi ministri. Na konferenci so razpravljali o razdelitvi resorov v Koroševi vladi.

Seje kluba so se udeležili skoraj vsi poslanci. Uvodoma je poročal Davidović je pri tem naglasil, da ima dr. Korošec mandat za sestavo delovne vlade, ki bo nadaljevala delo v Narodni skupščini. O tem, ali bo sklicana Narodna skupščina takoj, ali šele pozneje, bo sklepala vlada.

Demokrati zahtevajo notranje ministrstvo

V klubu se je nato razvila precej ostra debata. V načelu so se sicer vsi govorniki izjavili za sodelovanje v Koroševi vladi, postavili pa so zahteve, preko katerih demokratska stranka ne bi smela iti. Vsi govorniki, zlasti pa poslanci Sečurov, Ognjanović, Janković, Luna in Glišić so povdarjali, da morajo demokrati brezpogojno dobiti notranje ministrstvo, ker da se je državna uprava pod prejšnjo vlado tako poslabšala, da nujno zahteva temeljite sanacije. Nadalje je bilo sklenjeno, da zahtevajo demokrati v Koroševi vladi pet resorov, med temi brezpogojno ministrstvo zunanjih del, ministrstvo notranjih del in finančno ministrstvo. Ljuba Davidović je bil pooblaščen, da sporoči te zahteve mandatorju krone dr. Korošcu, na kar se bo ob 6. zvečer vršila še ena seja demokratskega poslanskega kluba, da definitivno sklepa o sodelovanju.

Borba med radikali

Seja radikalnega kluba

Istočasno je bila sklicana tudi seja radikalnega poslanskega kluba. Ze ta seja pa je potrdila, da vladajo v radikalnem klubu velika nasprotstva glede sodelovanja v dr. Koroševi vladi. Radikali okrog glavnega odbora so že sinoči naglašali, da ne bi mogli pristati na obnovo prejšnje koalicije, če bi vlada ne bila pod vodstvom radikala. Predvsem naglašajo, da je že dosedanj razplet krize pokazal, da je vodstvo radikalne stranke prešlo popolnoma na glavni odbor ter da tvorijo vukičevići v stranki neznatno manjšino. Vukičević pa je kot predsednik kluba trdno upal, da bo glede na nevarnost, da pride do sestave nevtralne volilne vlade, vendarle dobil tudi tokrat v klubu potrebno večino za svoje načrte z dr. Korošcem. Zato je ne glede na nezadovoljstvo v vrstah glavnega odbora za danes dopolndne sklical sejo radikalnega poslanskega kluba, da formalno sklene sodelovanje v Koroševi vladi. Na sejo so bili pozvani vsi poslanci. Kakor pa zatrjujejo udeleženci, so se seje udeležili le pristaši Velje Vukičevića, dočim so se pristaši glavnega odbora in centrumaši popolnoma abstinirali.

Odpor radikalnih nezadovoljnejšev

Istočasno, ko se je vršila v Narodni skupščini seja radikalnega kluba, se

je vršila v hotelu »Pariz« pod predsedstvom Ace Stanojevića konferenca radikalnih nezadovoljnejšev. S te konference je bil nato poslan v radikalni klub kot nekaj parlamentarec poslanec Dragotin Kojić, ki je poslanskemu klubu v imenu glavnega odbora in radikalnega centruma sporočil, da oni pod nobenim pogojem ne bodo podpirali vlade dr. Korošca.

Ker seja radikalnega kluba ob 12. še traja, trenutno še ni znano, kakšno stališče bo glede na to zavzel radikalni klub.

Pribečević odklanja sestanek z dr. Korošcem

Če tudi je mogel dr. Korošec vedeti že poprej, da ni niti misliti na to, da bi KDK pristala na sodelovanje v obnovljeni Vukičevići vladi, je danes dopolndne vendarle poslal predsedniku K. D. K. Svetozariju Pribečeviću pismo, v katerem ga obvešča, da je dobil mandat za sestavo vlade, ter ga prosi za sestanek v svrhu razgovora. G. Pribečević je poslal dr. Korošcu v odgovor pismo sledeče vsebine:

»Ker ste vi eden najmarkantnejših predstavnikov onega režima, ki je izzval borbo s hrvatskim narodom in oni mi Sibi in Slovenci, ki jim je narodno edinstvo s Hrvati največji ideal, mislim, da bi bilo brez pomena, razgovarjati o kakršnekoli sodelovanju KDK v vaši vladi. Zato odklanjam z vami tudi vsak sestanek.«

Nenadejane težkoče

Hegemonisti, ki so snoči z vso sigurnostjo pričakovali popoln uspeh dr. Koroševih misij in so računali, da bo že tekom današnjega dopolndnega obnovljena stara vlada v prebarvani Koroševi izdajki, so začeli po takem razvoju dogodkov precej pesimistično presojati položaj. Radikali Vukičevići ve barve zamerjajo demokratom njihovo »požretnost« po ministrskih stolčkih ter vnaprej odklanjajo domnevo, da bi mogli radikali prepustiti demokratom notranje in finančno ministrstvo.

Na drugi strani pa je vukičevićevce presenetil tudi odpor radikalov okrog glavnega odbora. Poedini ugledni člani bivše vladne koalicije v svojih opoldanskih izjavah novinarjem niti ne izključujejo možnosti, da se bo Koroševa misija razbila na vprašanje razdelitve resorov. Demokrati s svoje strani utemeljujejo svojo zahtevo po notranjem ministrstvu s tem, da so se vsi dosedanj radikalni ministri v tem resoru izkazali za nesposobne in da je tudi dr. Korošec popolnoma razoračal. Radikali seveda očitajo demokratom, da se hočejo polastiti notranjega ministrstva predvsem zato, da bi za slučaj volitev imeli državni aparat v svojih rokah. Finančno ministrstvo pa zahtevajo demokrati kot ekvivalent za to, da so pristali na sodelovanje pod predsedstvom dr. Korošca, ki ga smatrajo za eksponenta radikalov.

Tekom popoldneva bo dobil dr. Korošec oficijelne odgovore radikalnega in demokratskega kluba. Če bo prišlo do sporazuma glede razdelitve resorov, bo že nocoj sestavljena lista novega kabineta

Kak je Korošev mandat

— Beograd, 25. julija. V nasprotju s trditvami iz radikalnih in demokratskih krogov se uporno širijo verzije, da dr. Korošec nima mandata za sestavo delovne vlade, marveč, da mu je bil poverjen mandat za sestavo koncentracijske vlade z nalogo, da pridobi za sodelovanje tudi Hrvate. V tej zvezi se tolači tudi njegov poskus stopiti v stike s Pribečevićem kot predsednikom KDK. Glede na te verzije smatrajo v političnih krogih, da se dr. Korošcu sestava koncentracijske vlade ne bo posrečila. Možno je, da ima dr. Korošec za ta slučaj pooblastilo, da sestavi delovno vlado.

Radikalna opozicija proti dr. Korošcu

Burna seja radikalnega kluba. — Oster nastop pašičevcev in centrumašev proti Vukičeviću in Korošcu. — Komaj 30 poslancev za sodelovanje s Korošcem.

— Beograd, 25. julija. Seja radikalnega kluba je trajala do 12.30. Kakor izve vaš poročevalec od udeležencev, je bila seja zelo viharna, čeprav se je udeležilo največ 40 poslancev. Pristaši glavnega odbora niso bili navzoči ter so jih zastopali kot pooblaščenca le poslanci dr. Kojić, Miša Trifunović in Dragović.

Sejo je otvoril Vukičević, ki je obvestil klub, da je dobil mandat za sestavo vlade dr. Korošec. Takoj nato je zahteval besedo poslanec dr. Kojić, ki je naglasil, da klub ni bil še nikdar v tako mučnem položaju, kakor sedaj, ko se mora izjaviti o mandatu dr. Korošca. Dejstvo, da sestavljata vlado dr. Korošec kot predstavnik najmanjše parlamentarne stranke, je prava degradacija za radikale in Sumadijo. Vrh tega je kombinacija z dr. Korošcem skrajno neprimerna, ker znači le izzivanje Hrvatov. Radikalna stranka mora voditi politiko ljubezni in pomirljivosti, ne pa na ta način izzivati še hujšo borbo s Hrvati. Dr. Kojić je v svojih nadaljnjih izjavah ostro kritiziral politiko, ki sta jo vodila v prejšnji vladi dr. Korošec in Vukičević, ter je v imenu pristašev glavnega odbora, pašičevcev in centrumašev izjavil, da oni nikdar ne bodo podpirali Koroševih vlade.

V istem smislu sta govorila tudi poslanci Dragović in Ranković, ki je naglašal, da je sramota za radikalno

stranko, da nima drugega kandidata nego dr. Korošca.

Nato je povzel besedo minister Trifunović, čigar govor je izzval pravcato senzacijo. Predvsem je ugotovil, da je navzočih komaj 30—40 poslancev, kar je vsekakor mnogo premalo za sklepanje o tako važni zadevi, kakor je vprašanje mandata za sestavo vlade. Navzoča bi morala biti vsaj nadpolovična večina kluba, da bi se mogel smatrati sklep za pravnoveljavnen. Nato je Trifunović zahteval od Vukičevića, naj jasno in precizno odgovori, kdo je predlagal dr. Korošca za mandatarja krone. Krona ima sicer pravico svobodne izbire mandatorjev, vendar pa je jasno, da so ga morali predlagati šefi parlamentarnih skupin o priliki konzultacij na dvoru. Trifunović zahteva od Vukičevića kategoričen odgovor, ali je on na dvoru nasvetoval za mandatarja dr. Korošca.

V odgovoru je Vukičević izjavil, da on sploh ni bil konzultiran in da torej tudi ni mogel staviti nikakega predloga. V ostalem pa je naglasil, da je dr. Korošec zelo blizu radikalom ter da bi bil že moral vstopiti v radikalni poslanski klub. Zaraditega ni smatrali za degradacijo radikalne stranke, če postane dr. Korošec predsednik vlade. Pri nato sledečem glasovanju je radikalni klub s 30 proti 5 glasovom sklenil sodelovanje v Koroševi vladi.

Opozicionálni listi o Koroševem mandatu

Vsi opozicijski listi, z beograjskim vred naglašajo, da je poskus z dr. Korošcem usodna napaka, ki lahko rodi nedogledne posledice.

— Beograd, 25. julija. Vsi listi danes obširno komentirajo poveritev mandata dr. Korošcu. Hegemonistični beograjski tisk vidi v tem edino možnost za obnovo prejšnjega režima in nadaljevanje dela v Narodni skupščini ter smatra, da predstavlja Koroševa vlada najboljši izhod iz krize. Nasprotno pa opozicijski tisk resno sviri pred posledicami, ki jih mora neminovno roditi nadaljevanje starega režima. Zemljoradniške »Novosti« pišejo med drugim:

»Če pride do sestave vlade pod dr. Korošcem v okviru stare koalicije, potem bodo to smatrali v Zagrebu kot znak, da se Hrvatom noče dati zadoščenja za dogodke 20. junija. Pri tem je treba pomisliti še to, da do danes v tej smeri ni mogoče zabeležiti niti ene same geste, nasprotno, vsaka zahteva Hrvatov je bila gladko odbita. Vedno se najde kak »višji državni interes« in za Beograd je merodajnejše mnenje Rima in Londona, kakor pa globoko užaljeni nacionalni čut Hrvatov. To je le en dokaz več, da Beograd le negativno odgovarja na želje Zagreba, kakor da so hrvatske želje v nasprotju z interesi države.«

Beograjska »Reč« pa piše pod naslovom: »Usodna odločitev« med drugim:

»Kar ni mogoče nikjer na svetu, to je mogoče v Beogradu. Beograd uporno vztraja na tem, da vlado četvorne koalicije zamenja ista vlada in isti režim, ki je na polju zunanje in notranje politike popolnoma skrahiral. Beograjski tisk naglašajo, da umor ministra Draškovića ni imel nikakih političnih posledic. Ne samo, da ta umor ni bil izvršen v Narodni skupščini s strani narodnega poslance, marveč je tudi imel dalekosežne politične posledice. Rodil je zakon o zaščiti države, zatrl komunistično razdorno akcijo in dal tako narodu popolno zadoščenje. Radi umora generala Kovačevića v Stipu je bila zaprta bolgarska meja, radi atentata na Žiko Lazića je bila odredjena konfinkacija vseh bolgarskih emigrantov. Povsod so nastopile logične posledice, samo ne glede zločina, ki je pretresel ves hrvatski narod in vso pošteno javnost. Obnova starega režima pod predsedstvom bivšega ministra policije, pod katerim je tekla kri v Narodni skupščini, na beograjskih in zagrebških ulicah, je provokacija ne samo Hrvatov, marveč vse poštene javnosti.«

— Zagreb, 25. julija. Današnje »Novosti« razpravljajo v uvodni brzojavki o situaciji ter naglašajo med drugim:

»Odkločitev, naj se kriza vlade reši s sestavo vlade pod predsedstvom dr. Korošca, je najjasnejši dokaz, da merodajni krogi zelo malo poznajo vso resnost situacije ter kako lahko miselno gredo preko državnih interesov, kojih zaščita je odvisna edino od pravične in pravilne rešitve sedanje težke notranje krize. Kombinacija stare koalicije z dr. Korošcem na čelu znači zavestno provokacijo, je pa tudi dokaz, da gre Beo-

grad mirno preko tega, da bi dal Hrvatom

odnosno KDK zadoščenje za prelito kri. Razen tega pa je že tudi oseba dr. Korošca sama po sebi najneprimernejša v žetak neprimerni in usodni kombinaciji projektirane vlade četvorne koalicije. Prvič radi tega, ker je dr. Korošec identičen z Veljo Vukičevićem, s katerim je zvezan po blejskem paktu, drugič pa kot človek, ki je kot notranji minister s svojo trdovratnostjo kompromitiral javno varnost v naši državi.

Preiskava proti sokrivcem Puniše Račića

Beograd, 25. julija. Preiskovalni sodnik, ki vodi preiskavo glede zločina Puniše Račića, je danes službeno zahteval od predsedstva Narodne skupščine, da izroči sodišču radikalnega poslanca Tomo Popovića in demokratskega poslanca Luno Jovanovića.

V Rusiji upajo, da Amundsen še živi

— Moskva, 25. julija. V tukajšnjih krogih še vedno upajo, da je Amundsen še pri življenju. Sklepajo to zlasti iz tega, ker je imel na letalu večjo količino živil, orožja in municije, tako da bi mogel vzdržati tudi delj časa. Ruska vlada bo koncem avgusta odposlala v Severno morje novo ekspedicijo ter bo v to svrhu opremila poleg »Krasinac« še drugo ladjo posebej v ta namen. Domnevajo, da je Amundsen pristal vzhodno od Spitzbergov ter da bo skušal doseči Franc Jožefovo zemljo.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.90, Berlin 13.5725—13.6025 (13.5875), Bruselj 0—9286, Budimpešta 0—9.9218, Curih 1094.1—1097.1 (10.95.6), Dunaj 8.0123—8.0423 (8.0273), London 276.22—277.02 (276.62), Newyork 56.81—57.01 (56.91), Pariz 0—222.74, Praga 168.22—169.02 (168.62), Trst 296.6—298.6 (297.6).

Efekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Kreditni zavod 170—175, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavnica 56—0, Šešir 105—0.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagreb, 25. julija. Devize: Dunaj 802.73, Berlin 13.5875, Milan 297.60, London 276.62, Pariz 222.75, Praga 168.62, Curih 1095.60, Newyork 56.91. — Efekt: Vojna škoda 438.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 25. julija. Zagreb 9.1275, Dunaj 73.25, Berlin 124, Milan 27.17, London 25.2475, Pariz 20.33, Praga 15.39, Newyork 519.30, Budimpešta 90.60.

Inozemstvo o pokretu naših državnih nameščencev

Predsednik splošne nemške uradniške zveze A. Falkenberg o položaju naših državnih uradnikov. — Organizacija naših uradnikov se priključi uradniški internacionali.

O kongresu državnih uradnikov, ki se je vršil meseca junija v Sarajevu nismo prejeli nobenega informativnega poročila. Tudi sarajevski listi so ta dogodek, ki bi zaslužil brez dvoma večjo pozornost, na kratko registrirali. Posredno pa se nam je dobila v roke zadnja številka »Allg. deutsche Beamtenzeitung«, ki je glasilo splošne nemške uradniške zveze, broječe nad 130.000 članov. Predsednik te Zveze je ministerialni svetnik v Berlinu **Albert Falkenberg**, ki se je udeležil kongresa kot inozemski delegat.

Ker je zanimivo, kako presoja strokovnjak-organizator enega izmed najjačih inozemskih združenj državnih nameščencev ustroj in udeleževanje Glavnega zveze drž. uradnikov naše države, priobčujemo v naslednjem vzdržujoč se najmanjšega komentarja, na kratko plod njegovih opazovanj.

Glavna skupščina leta 1920 ustanovljeneja jugoslovenskega Glavnega zveze državnih uradnikov in ostalih uslužbencev se je vršila od 3.—5. junija t. l. v palači mestne občine sarajevske ter je nudila gostu iz tuje države dovolj prilike za orientacijo o delovanju in nehanju uradništva mlade velikostne (1) države.

Zelo ugoden vtis napravila na opazovalca — piše A. Falkenberg — ukoreninjenost pojmovanja solidarnosti: 70 delegatov, ki so se zbrali v Sarajevu kot zastopniki uradništva iz vseh pokrajin, ki niso niti politično niti jezikovno enako urejene, Srbijanci, Bošnjaki, pripadniki bivše Hercegovine, zastopniki iz Dalmacije, Črne gore, Slovenije, Hrvatske, Makedonije itd. razpravljali v enotni fronti o posameznih točkah obširnega dnevnega reda.

Njihove kritike o vladnih ukrepih in naravno tudi o organizatorni politiki predsedstva in uprave Glavnega zveze tvorijo skozinsko rdečo nit z velikim temperamento prednašanih referatov. Vodstvo skupščine je poverjeno generalnemu direktorju in finančnemu ministru dr. Jovanoviću, ki mu je kot domačin pridelen gimn. direktor Čuković, hkratu predsednik pokrajinske Zveze za Bosno in Hercegovino.

Ob otvoritvi skupščine pozdravi predsednik dr. Jovanović med drugim tudi inozemska gosta, tovariša **Laurent-a** (Pariz) in zastopnika ADB kolega Falkenberga (Berlin) z zahvalno izjavo za njuno udeležbo. Načelna izjava obeh zastopnikov inozemskih uradniških organizacij kvitirajo zborovalci z oduševljenim odobravanjem. Most sporazuma med zborovalci in obema inozemskima gostoma je zgrajen. Ob tej formi zborovanja mora splahneti tudi inozemcu vsak občutek odtujenosti, čeprav nam podaja fes in turban zborovalec neko neobičajno, a vendarle pomirljivo noto.

Le nekaj zastopnikov carinskega združenja nosi uniformo.

Udanostna brzojavka kralju Aleksandru je sprejeta od vseh zborovalcev z gromovitim oduševljenjem. V nas vstajajo spomini. Ali se je kdaj v resnici kaj takega dogajalo tudi na zborovanjih nemških državnih uradnikov?

Tek časa je imel pri vzporejanju učinkovitosti dogodkov, ki so za nami, svojo odločilno besedo. Vendar pa udanostna izjava kongresa najvišjemu predstavniku države tudi republikanca posebno ne iznenadi, ker preveča razprave tega kongresa imopol naravnega demokratskega mišljenja. Dostojanstveno se odraža v našem dojmu zborovalnica v mavrskem slogu še pod avstrijskim gospodarstvom zgrajene mestne palače, ki ti nudi iz svoje stebričaste logije očarljiv razgled na penečo Miljačko in na sarajevska predmestja, vzpenjajoča se v bližnja brda. Stene zborovalnice krasi slika prejšnjih mestnih županov. Le spojna črna lepota majolike — peči moti nekoliko harmonične linije te z vsem umetniškim okusom opremljene dvorane.

Nad vse živahno razpravo zavzame poročilo upravnega odbora za leto 1927/28, ki ga poda dr. Jovanović.

Vsi govorniki naglašajo mizerno gnotno stanje jugoslovenskega državnega uradništva. Mesečne plače 1000 do 1200 Din — nižjih uradnikov — v naši valuti je to 70—85 mark! — niso nič nenavadnega. Ministerialni uradnik, ki je po rangi enak nemškemu ministerialnemu direktorju, prejema 5000 dinarjev (350 mark!) na mesec.

Res je, da mu niso posebne misije še kaj, vendar pa njegovih skupnih prejemkov še daleko ne moremo primerjati z dohodki enakih položajev v Nemčiji.

Plače srednjih uradnikov se gibljejo običajno med 2500 do 4000 Din (175—280 mark) na mesec.

Je pa tudi mnogo višjih uradnikov, ki prejemajo kot vpokojenci v naši valuti 10 do 20 mark na mesec. Če nimajo lasnega premoženja, morajo stradati. Sramotne razmere, ki zaslužijo, da se z njimi čim prej bavi tudi uradniška internacionala.

In vendar nam dobri poznavalci razmer zagotavljajo, da gre počasi naprej. Tudi v uradniških organizacijah.

Energična kritika zborovalcev nad vlado, parlamentom in vodstvom Zveze prav nič ne škoduje njihovi enodušnosti v obrambi lastne organizacije. Tudi čež mlačnost gotovih uradniških krogov se pritožujejo. Kakor pri nas, tako tudi tam doli uradništvo še vedno ni prišlo do zaključka, da ga more spasti samo močna organizacija, ki ve, kaj hoče. Zato je čuti v kritičnem izvajanju govornikov glasove, ki so nam dobro znani.

»Da sem jaz minister...«

Da, da — če bi le ne bila vselej in v vsakem slučaju dejstva močnejša od dobro mišljenih teoretičnih izjav, ki jih narekuje volja! Tudi tistim uradnikom, ki danes kot parlamentarci pozabljajo, da so stali nekoč med sobojniki proti uradniški bedi, zborovalci ne priznajo.

Z najpomembnejšo in najbolj stvarno kritiko nastopajo Slovenci, med njimi zlasti načelnik njihove pokrajinske Zveze **Paternoster**.

On priporoča Glavnemu savezu kot centralni organizaciji pokrajinskih Zvez namesto defenzivne ofenzive. Dosedanja politika Glavnega zveze ne more držati pridobljenih postojank. Tako je n. pr. izročil uradnik z bog ukinitev stanovanske zaštite na milost in nemilost hšnemu gospodarju.

Neizogibne posledice sedanje uradniške politike, ki jo vodi vlada, se odražajo v sledečih ugotovitvah: kvaliteta uradniškega materiala pada od dne do dne, uradništvo je prisiljeno iskati si postranski virov dohodkov, kar škoduje ugledu uradništva in države v tu- in inozemstvu. Interes uradništva na napredku države peša.

Precejšnji del te kritike bi lahko aplicirali tudi na Nemčijo z edino razliko, da je možnost osnovnih izprememb pri nas v Nemčiji radi tega večja, ker je politično stališče uradništva že z ustavo bolj utrjeno. Med tem ko imajo v Nemčiji vsi uradniki brez izjeme pasivno volilno pravico, je ta pravica našim tovarišem raznih strok (politični, šumarski, finančni uradniki in uradniki agrarne reforme), v Jugoslaviji odzeta.

Tudi v Jugoslaviji se bo dalo doseči izdatno poboljšanje materialnega in moralnega položaja uradništva v velikem delu z okrepitevijo in posplošenjem političnih svobodščin.

Med drugimi točkami dnevnega reda sta bili zlasti interesantni izprememba organizacijskega sistema in priključenje Glavnega zveze k uradniški internacionali.

Predsednik kongresa je zastopal stališče, da je radi krepkejšega razvoja in udeleževanja Glavnega zveze direktna priključenost večjih centralnih strokovnih združenj h Glavnemu savezu neobhodno potrebna. Skupščina pa je to stališče z veliko večino odklonila. Obdržal se je še nadalje horizontalni sistem organizacije, ki ima pred vertikalnimi to prednost, da morejo biti strokovne organizacije članice Glavnega zveze le posredno in potom obstoječih pokrajinskih zvez. *Soglasno* pa je bil sprejet sklep o priključitvi Glavnega zveze k uradniški internacionali, ki bo vsled tega pridobila 50.000 novih članov.

Velika pokrajinska razstava v Ljubljani

»Ljubljana v jeseni« se vrši letos od 1. do 10. septembra. Prirejena bo vedno, z ljubeznijo in požrtvovalnostjo ter bo podala nov dokaz marljivosti in organizatorne daru Slovencev. »Ljubljana v jeseni« bu plod tisočev pridnih rok kmetovalca, obrtnika, industrijalca, kulturnega delavca in znanstvenika. Navajamo program te prireditve, da javnost vidi, kaj bo nudila.

I. »Ljubljana v jeseni« bo obsegala predvsem naše kmetijstvo. Matica slovenskega kmetijstva, Kmetijska družba za Slovenijo, slavi 100letnico svojega obstoja. Z obsežno kmetijsko razstavo priredi obdelovalcem rodne grude v dnevih od 1. do 10. septembra stanovski praznik, podala bo pobudo k nadaljnjemu plodonosnemu delu.

Obsegala bo:

A. Splošno-poučni oddelki v paviljonijski zgradbi K.

B. Strokovno-produktivni oddelki v paviljonijski zgradbi G (kmetijsko rastlinstvo, živinoreja, živinodržavstvo in podkovstvo).

C. Oddelki za pomožne stroje v paviljonijskih zgradbah F in G (kmetijsko stavnštvo, kmetijska industrija, kmetijski stroji, domača hišna obrt).

D. Oddelki za začasne razstave v paviljonijskih zgradbah E, F in G, polodprti prostori. (Razstava in premočvanja konj, goveje živine, prašičev, ovac, koč, perutnine in kumcev).

Obiskovalce jesenske kmetijske prireditve zlasti opozarjamo na obsežne razstave: sira, surovega masla in drugih mlečarskih izdelkov,

raznovrstnega sadja, zlasti jabolk, ki bodo vloženi v ličnih zabojih po 25 kg.

razne več ali manj poznane zelenjave, izbranega vina v buteljkah, pristnega medu.

Vsi ti kmetijski proizvodi so po ugodnih cenah na prodaj.

Vrši se tudi velika razstava izbranih konj, goveje živine, prašičev in malih živali.

V paviljonijski zgradbi F, ki obsega preko 800 m² prostora, in na prostem, bodo razstavljani najraznovrstnejši kmetijski stroji, deloma v pogonu.

II. Vrtnarska razstava bo nameščena v paviljonijski zgradbi J. Priredi jo ljubljanski umetniki in trgovski vrtnarji, ki so s svojimi doedanimi razstavami pokazali izreden okus, strokovno znanje in ljubezen do prirode. Preko 1000 m² obsežna zgradba bo spremenjena v bajni cvetlični vrt, poln domačega in eksotičnega cvetja in zelenja. Vrtnarska razstava je naš pomiseln prekaša po svoji lepoti mnoge slične prireditve v inozemskih velemedstih.

III. Higijenska razstava bo nameščena v paviljonijski L. Prikazala bo zlasti higijeno na delu in bo obsegala:

A. Osebnostno higijeno,

B. higijeno gospodarstva,

C. higijeno občine.

IV. Društvo »Zoo« v Ljubljani priredi v severnem traktu paviljonijske zgradbe »J« lepo razstavo tamne Slovenije. Obiskovalec bo imel priliko videti skoro vse živali, ki žive v naših krajih v prosti naravi. Posebno lepa bo razstava ptic, plazilcev v terarijih in rib v akvarijih.

V. Razstava poljstva in stanovanske opreme bo nameščena v paviljonijski zgradbi E.

Razstava bo obsegala vsakovrstno pohištvo in stanovanijsko opremo, od najpreprosteje do luksuzne izvedbe.

VI. Mednarodna industrijska obrtna in trgovska razstava bo nameščena v paviljonijski zgradbi H.

VII. Radio-klub v Ljubljani priredi Radio-razstavo, ki bo nameščena v južnem delu paviljonijske zgradbe. Ta razstava bo zlasti zanimiva zato, ker se za časa naše jesenske prireditve odprti radio-oddajna postaja v Domžalah.

VIII. Revija slovenskih narodnih noš se vrši v nedeljo dne 2. septembra. Slavnostni obhod po sejnišču bo tvorilo preko 300 izbranih narodnih noš. Zastopana bo gorenjska narodna noša, ljubljanska, primorska, tozarska, prekmurska, čička, belokranjska, štajerska in kočevska noša.

IX. Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev se vrši v nedeljo dne 9. septembra. Nastopili bodo domači harmonikarji iz cele Slovenije. Vsekaror bo to zanimiva produkcija samoukov.

X. Veliko zabavišče »Mali prater« bo nameščen na vinskem oddelku velemedst. Poleg izbranega vina in jestevin se bodo vrtili tudi v pestri reviji hipodromi, tobogan, vrtiljaki, avtodrom, skupine Kitajcev, Arabcev in Liliputancev itd. Dovolj zabave za mlado in staro.

Ugodnosti obiskovalcem. S permanentno velemedsko legitimacijo je posemiku dovoljen poljuben večkratni vstop na velemed in deležen je znižane voznine na osebah in brezovlakah ter parobrodih v Jugoslaviji. Inozemski obiskovalci plačajo znižani vizez od 20 Din ter imajo 50 odstotkov popusta na železnica in v Čehoslovaški republiki, v Avstriji pa 25 odstotkov popusta.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Mrtev stavec v kadi. — Velik požar na Kordunu. — Osleparjeni Dalmatincev. — Žrtve eksplozije. — Svatba s krvavim koncem. — Tragična smrt starke pred sodniki. — Preiskava v zadvi požara na Sušaku.

Iz Osijekke poročajo, da se je včeraj pripetila v tamošnjem kopališču »Diana« težka nesreča, ki je zahtevala življenje starca Bazilije Banduka. Banduk, puškar po poklicu in že 81 let star, je prišel v kopališče in vzel kadno kopel. Starec je po rodu Poljak. Osojbu se je zdelo sumljivo, da starca tako dolgo ni bilo iz kabine. Naposled so vdrli vrata kabine in našli starca mrtvega v kadi. Poklicali so kopališkega zdravnika, ki je ugotovil, da je 81letnega Banduka zadela kap in se je nato zadušil v vodi. Pokojnik je bil oče mestnega veterinarja Banduka v Osijeku. Starec je imel slutnje, da ne bo prišel živ iz kopeli. Kopal se je redno v kopališču »Diana«. Včeraj je pred odhodom dejal, da bi najraje ostal doma, ker se mu zdi, da mu v kopališču preti nevarnost. Slednjič se je stavec vendarle odločil in je odšel v kopel, iz katere se res ni vrnil.

Iz Slunja poročajo, o velikem požaru na Kordunu. Pred trdnici leti je nastal v vasi Cvitkovič velik požar, ki je uničil več hiš in gospodarskih poslopj. Včeraj je požar izbruhnil v isti vasi in uničil novo zgrajeno hišo in napravil ogromno škodo. Na pomoč so poklicali gasilce iz Slunja, ki so prihiteli na pogorišče. Gasilna akcija je bila skoraj nemogoča, ker v vasi primanjkuje vode. Prebivalci so nosili vodo v posodah in jo vozili v sodih. Ker se je to vršilo zelo počasi, je ogenj zavzel vedno večji obseg. Gasilec se je kljub temu posrečilo požar omejiti. Do temelja so pogorele štiri hiše z vsemi gospodarskimi poslopji. Požar je nastal zaradi neprevidnosti otrok, ki so jih prebivalci pustili doma, sami so pa odšli na delo. Požar so zapazili zelo kasno in je tudi zato bilo gašenje oteženo. Zavarovana ni bila nobena hiša. Škodo cenijo na 150.000 Din.

V Beogradu je živel do leta 1923 neki Mate Baroš, fotograf po poklicu. Iz Beograda je odšel v Ameriko. Pred odhodom se je seznanil z ločeno ženo Kosaro Jovanovičev, ki je kmalu postala njegova nevesta. V Ameriki je Baroš nadaljeval svoj poklic zelo uspešno. Nekega dne ga je pa Kosara obvestila, da je dobila sina, ki mu je dala ime Mate. Dalmatincev je bil zelo vesel, da je postal oče, kar si je tako goreče želel že dolgo. Začel je pošiljati denar za sinčka in ga pošiljal 4 leta, dokler se ni izkazalo, da Mate ni njegov sin, temveč mu ga je Kosara podtaknila. Neki Barošev prijatelj je obvestil fotografa v Ameriki, da Mate ni njegov sin, ampak sin njegove sestre, ki je omožena s privatnim uradnikom Dimitrijem Stepanovičem. Ta prijatelj je sporočil to tudi Baroševemu bratu Ivanu v Beograd. Brat Ivan je poiskal Stefanoviča. Ta mu je zatrdil, da je dete, ki ga ima Kosara, res njegovo. Ugotovili so tudi, da je bilo dete dvakrat krščno in je imelo tudi po dva botra in dve botrici. Mate je pa verno pošiljal denar svojemu »sinu«. Poslal mu je okoli 40 tisoč Din. Hotel je tudi videti sina in je zato poslal Kosari potni list in potreben denar. Sedaj policija preiskuje to afero izsiljevanja s podtaknjenim otrokom. Sodi se, da je Kosara osleparila Dalmatinca v Ameriki sporazumno s svojo sestro Nartalijo in zetom.

Iz Bihaca poročajo, da je tamošnjega meščana Svetozarja Sokoloviča zadela velika nesreča. Sokolović je po poklicu klepar. Neki trgovec mu je izročil v popravilo veliko posodo s špiritom, ker je puščala. Klepar je poslal posodo v svojo delavnico. V posodi je bilo še nekaj špirit. Ko je klepar približal svetilko posodi, je nenadoma eksplodirala. Dno je z vsilo silo odletelo in zadelo kleparjevo desno roko tako močno, da mu jo je odtrgalo. Roka je odletela na strop in odloč na fla. Ne-

Legitimacije se dobe za ceno 30 Din pri denarnih zavodih in vseh večjih krajih pri Zbornicah za trgovino, obrt in industrijo in drugih gospodarskih organizacijah, pri tujsko-promotivnih uradih in kmetijskih organizacijah.

Vstopnice za enkratni vstop na velemed brez pravice na znižano železniško vozino veljajo po 10 Din.

Legitimacije se lahko naroči tudi direktno, ustmeno in pisмено pri Velemedskem uradu v Ljubljani.

Kakor se vidi iz programa, nosi ta razstava v glavnem značaj kmetijske prireditve na trgovski podlagi, čeprav je v svoji celoti mednarodna, ker je med razstavljali veliko število raznih inozemskih trdk, katerim je jesenski termin bolj všeč od junjskega. Njen namen je, da dvigne trgovino z našimi domačimi pridelki, posebno kar se tiče sadja, zelenjave, čebelarstva in medu, mlekarstva in sirarstva ter vina. V njen namen pa zasleduje tudi s tem, da se producenti z ogledovanjem in primerjanjem dotičnih pridelkov navdušujejo za izboljšanje svojih dosedanjih uspehov. Obenem jim nudi kmetijsko-strojni oddelki v izbiri najrazličnejše gospodarske stroje in orodje. Stroji, na katere je danes navezano naše kmetijstvo, se v svoji sestavi od leta do leta izpopolnjujejo. Važno je, da vsak naš kmetovalec te izpremembe pazno zasleduje, za kar mu nudi letošnja jubilejna kmetijska razstava najlepšo priliko, kjer si more potrebne stroje kratkim potom tudi nabaviti.

Pa ne samo naše kmetovalec, prav vsaško bo našel na prireditvi dovolj ponudnega, zanimivega in zabavnega. Prvih 10 dni letošnjega septembra našel bo Slovenci velja obisku »Ljubljana v jeseni«.

Beležnica

KOLENDAR.

Sreda, 26. julija 1928. Kmetičnik: Jakob; Bo-

ljedrag; pravoslavni: 12. julija: Proklo i Pl.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Ideal: Beg na trojki (Marcella Albani in Vladimir Gajdarov).

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Teskoczy, Mostni trg, in Ramor, Miklošičeva cesta.

Konec vladne grize

Naš Pepe pravi, da je njegov politični barometer že več dni kazal, da bo vladne grize konec in da zasede državno kočijo četveroprežna koalicijska. Ljudje mu niso verjeli, ko je trdil, da so vse kombinacije, konzultacije in manevriranje prečano, danes, ko sestavlja vodja slovenskega naroda novo vlado, mu pa morajo verjeti. Pepe pozna brate, onstran jako dobro in ve, da znajo puščati kri, če ne gre drugače. Junakom, ki se že deseto leto po vojni tako viteško bore na Kajmakčalanu za naše osvobodjenje, ne kaže odrekati zaslug za naše ujedinjenje, sicer obrnejo orožje proti tistemu, ki jim junaštvo odreka. Oni so državo s svojo krvjo in kostmi betonirali in oni imajo pravico odločati o njeni usodi. To si je treba zapomniti, da ne bo nepotrebnega razburjanja ali celo ogorčenja, če bodo še komu puščali kri.

Zdaj pravi Pepe, da je Bosna mirna in da pojde vse gladko od rok. Bratje onstran so dobili v »največjem Slovencu« in v zornem bratu tostran kuliso, za katero bodo lahko skrili vse Punishe Račiče. Krvi zdaj ne bo težko puščati, saj pojde na račun mariniranih prečanskih hlapcev. Pepe je dober patrijot in državotvoren element do mozga in kosti. Zato predlaga na izpraznjeno mesto notranjega ministra inkarnacijo bratske ljubezni in slope Punishe Račiča, da ne dobimo grize policijskega pendreka in da vlada četveroprežna koalicijska ne bo imela težav zastran puščanja krvi nezadovoljnim bratom tostran. Če sprejmejo ta predlog, bo Pepe z razpletom vladne grize jako zadovoljen, mila naša domovina pa srečna in obvarovana vsega hudega. Živela bratska ljubezen osvobojenih in ujedinjenih sinov naše ga troimenega naroda!

Akademija sokolske olimpijske vrste

v soboto 28. t. m. zvečer na Taboru Po akademiji veselica.

Sport

— Službeno iz LHP. Seja upravnega odbora se vrši v četrtek, 26. julija ob 29. uri v posebni sobi kavarne Evropa. Npr. šajo se vsi gg. odborniki, da se seje udeležijo. — Tajnica.

— Velike medkulske kolesarske dirke, ki jih priredi Kolesarsko društvo »Sava« na progi Ljubljana—Bled se vrše v nedeljo dne 29. t. m. za vse verificirane vozače Koturskega saveza ŠHS, kakor tudi člane Zveze kolesarskih društev. Voz se v treh skupinah, katerih start je v Zg. Šiški pri gostilni Kos ob pol 9. uri dopoldne. Kot zaključna skupina te medkulske prireditve se vrši na Bledu okrog jezera damska dirka. Prijave sprejema za vse skupine društvena pisarna, Karlovska cesta 4 do najkasneje v soboto 28. t. m. proti prijavnini 10 Din za vse skupine. Za dirke so razpisana krasna darila poleg svetlinj in diplom. Istočasno se vrši kolesarski izlet vseh članov in članic, kakor tudi prijateljev kolesarskega športa na Bled. Odhod točno ob 5. uri od zbirališča na Sv. Jakoba trgu. Na razpolago bo avtobus, ki odhaja ob pol 6. uri proti malekosti n vsoti 28 Din za osebo za vožnjo tja in nazaj in tudi osebni avto za 8 oseb za malo odškodnino. — Odbor.

— Plavalna sekcija SK Ilirija. V četrtek, 26. t. m. ob pol 12. uri se vrši v klubovi sobi v kavarni Evropa strogo obvezen sestanek vseh članov sekcije. S seboj je prinesiti izkaznice Jugoslov. Pliv. Saveza, oni člani pa, ki še niso verificirani, pa po tri fotografije in 10 Din, da se jih bo moglo takoj verificirati, ker sicer ne bodo mogli startati na podsvetnem prvenstvu in ostalih predstojećih pravnih prireditvah. Točno in sigurno! — Načelnik.

Falzikator Jankovich zopet prost

Iz Rotterdam poročajo, da bo s 1. avgustom t. l. izpuščen znani madžarski polkovnik Jankovich, ki je bil eden glavnih udeležencev v znani aferi madžarskih ponarejevalcev francoskih frankov. Leta 1925 je bil radi soudeležbe v falzifikatorski aferi pred haškiim sodiščem obsojen na tri leta ječe. Svojo kazno bo te dni, izvezmi 7 mesecev, ki so mu bili odpuščeni, preстал. Jankovich se je napram kaznilniškemu ravnatelju izrazil, da se bo takoj, ko pride iz zapore, vrnil na Madžarsko, kjer se bo posvetil poljedelstvu.

Ali že imate Album slovenskih književnikov? — Naročite ga pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Dnevne vesti.

— **Osebnosti s pošte.** Premeščeni so iz Cerklj ob Krki k pošti Brežice Josipina Vidmar, iz Murske Sobote v Kočevje Marija Pakiz, od pošte Ljubljana 2 k pošti Ljubljana 1 Karolina Rabič.

— **Češkoslovaški učitelji v Beogradu.** V ponedeljek popoldne je prispela v Beograd večja skupina češkoslovaških učiteljev. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki UJU ter raznih kulturnih korporacij.

— **Slovaški trgovci v Beogradu.** 30. tm. prispe v Beograd delegacija slovaških trgovcev, da se seznanijo z našimi gospodarskimi razmerami in poizkusi trgovske stike med obema državama. Slovaški trgovci od potujejo iz Beograda v Sofijo in Carigrad. Delegacijo vodi predsednik odseka za uvoz in izvoz v Bratislavski trgovski zbornici g. Josip Rumel.

— **Bolgarska deca na našem Primorju.** Glav. odbor našega Pomladka Rdeč. križa se je obrnil na Pomladek bolgarskega Rdečega križa s predlogom, naj bi poslali iz Bolgarije na naše Primorje 200 bolgarskih otrok. Za sprejem bolgarske dece je že vse pripravljeno. Bolgarska deca bo preživela počitnice v Martinščici, Stefangradu, Cavtatu in Selcih. Vsaka skavtska kolonija in kolonija Ferijalnega saveza sprejme po 10 bolgarskih otrok. Ljubljanski odbor Pomladka Rdečega križa je obvestil glavni odbor v Beogradu, da bi bile nekatere privatne hiše v slovenskih zorskih krajih pripravljene sprejeti večje število bolgarske dece. Zunanje ministrstvo je dalo Rdečemu križu v ta namen 30.000 Din podpore, prometno ministrstvo pa potrebno število brezplačnih železniških kart od naše meje do poednih letovišč.

— **En gram radija.** Jugoslovanski minister zdravlja G. Popović in češkoslovaški poslanik na našem dvoru Jan Šeba kot zastopnik ministra javnih del dr. Spilke sta podpisala v petek konvencijo o dobavi enega grama radija, ki ga je kupila naša država na Češkoslovaškem.

— **Prilicke pasjih dni.** 23. tm. so nastopili obilnatni pasji dnevi, ki jih ima zlasti naš kmet slabo zapisane. Trajajo ravno mesec dni in pomenijo dobo najhujše vročine, ploh in neviht. Pa so jo letos točno — v ponedeljek po noči — in prav po notah pričeli! V vročino nam prav lahko prizanesemo, ker smo imeli že dovolj suše in potli smo se tudi že doveli. Neviht in toče po tudi ne potrebujemo, če pa pošten dež vsak teden parkrat zemljo namoči, pa nimamo nič zoper to, ker bodo saj ceste in ulice očistene prahu, polja in travniki pa si nekoliko opomogli.

— **V. kongres unije intelektualcev.** Od 1. do 3. oktobra se bo vršil v Pragi V. kongres mednarodne unije intelektualcev, na katerem se bo razpravljalo zlasti o moderni civilizaciji. Z referati nastopijo najodličnejši intelektuali.

— **Nove novčnice po 10 Din.** Danes so prišle v promet nove novčnice po 10 Din, ki so znatno manjše kakor stare in zelo pester. Papir je zelo dober, a barve so sestavljene tako, da je ponarejen skoraj izključeno. Važno je, da imajo novčnice vodotisk z žensko glavo, kar bo preprečilo ponarejanje.

— **Problem našega telefona.** Švedski telefonski koncern "Ericson" je nedavno predlagal naši državi, da bi mu dala v zakup državni telefon in se je zavezala dati ji na razpolago potrebne investicije za povečanje telefonskega omrežja in za telefonsko zvezo Jugoslavije z inozemstvom potom mednarodnega podzemnega kablja. Naša država se še ni odločila za to ponudbo. Nekateri gospodarski krogi so mnenja, da bi bila ta pogodba zelo koristna za našo državo. Telefonski promet se v naši državi razvija zelo počasi, ker je naša administracija slaba, dočim se v drugih državah razvija zelo hitro. Naša država ima c. 13 milijonov prebivalcev in visoko računano komaj 25.000 telefonov. Na Švedskem ima pa od 100 prebivalcev 29 svoj telefon.

— **Ljubljanska cesta za promet zaprta.** Kakor nam poroča Avtoklub Kraljevine SHS, sekcija Ljubljana, je državno cesto na Ljubelj zasul veliki plaz in je radi tega za vsak promet zaprta. Avtomobilisti se opozarjajo na to, da ne bi imeli nepotrebnih potov in stroškov.

— **Vreme.** Včeraj je bil že peti dan, ko se zvečer pripravlja na severozapadu k nevihti, ki prinese tudi Ljubljani in bližnji okolici nekoliko dežja. Proti jutru se nebo zopet zjasni in čez dan imamo lepo, dokaj toplo vreme. Barometer kaže, da ostane vreme izpremenljivo in da je računati z lokalnimi nevihtami. Danes zjutraj je kazal v Ljubljani 76,5 in je ostal torej na isti višini kakor včeraj. Temperatura je znašala 18 stopinj. Včeraj je bilo lepo samo v Dubrovniku, povsod drugod pa oblačno oziroma deževno. Včeraj je zopet pritisnila huda vročina, zlasti v južnih krajih. V Beogradu so imeli 37, v Dubrovniku 36, v Splitu 35 v Sarajevu 34, v Zagrebu 31, v Mariboru 30, v Ljubljani 29 stopinj. Dež so imeli včeraj tudi v Mariboru in v Zagrebu. V Sloveniji se v primeri z drugimi pokrajinami glede vročine zadnje dni ne moremo pritoževati, ker znaša povprečna temperatura 30 stopinj, dočim imamo v južnih krajih 37.

— **Pri telesnem zaprtju in hemoroidih, žledčnem in telesnem motenju, boleznih na jetrih in vranici, bolečinah v križu in hrbtu je »Franz Josef«** grenčica izborna sredstvo, ako jo vzameš večkrat na dan. Strokovni zdravniki za notranje bolezni dajo v mnogih primerih vsak dan zjutraj in zvečer piti po kupice vode »Franz Josef«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— **Fotoaparate** kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg, 9.

— **Čas žrebanja je pred duri,** zato kupite srečke v korist ureditve županove jame.

Iz Ljubljane

— **Ij Pojasnilo.** Z ozirom na članek, ki je izšel v soboto v vašem cenjenem listu, pod naslovom »Novo moderno kopališče v Ljubljani«, v katerem se trdi, »da mestna občina žal ni pokazala to pot zadosti razumevanja za tako koristno akcijo SK Ilirije, da je gledala na vse skrajno pesimistično in zategadelj zavlekla začetek gradnje skoro za 2 meseca«, prosim uljudno, da prište sledenjo konstatacijo: SK Ilirija je vložil prošnjo za kopališče dne 2. maja 1928. Jaz sem kot župan vlogi takoj rešil, oddal pristojnemu odseku, ki je nemudoma sklepal. Potem ko so se o stvari posvetovali še klubi, je prišla zadeva v plenarno sejo občinskega sveta, kjer je bila ugodno rešena dne 8. maja 1928. Kljub temu tedaj, da so proti projektu obstojali težki in resni pomisleki, je občinski svet rešil zadevo v 5 dneh! Očitek, ki ga je tedaj iznesel vaš list, ni samo krivičen, marveč naravnost lahkomišeln. Z odličnim spoštovanjem dr. Dinko Puc, župan.

— **Ij Kaj je letos z okrašenjem balkonov?** Pišejo nam: Pred vojno so gotovi krogi v mestu in drugod kar tekmovali med seboj, kdo bo svoja okna, balkone in nazidke lepše in okusneje s cvetličami okrasil in mestna občina je svoj čas določila za olepšavo mesta celo posebne nagrade za lične posestnike in stranke. Zadnja leta je pa ta lepa ideja v Ljubljani kar zamrla, da si imamo v mestu krog in krog polno cvetličnjakov. Ipak bi bilo dobro oživiti prejšnjo olepševalno akcijo, da se enolično mrtvilo — zunanje lice mesta — zopet prenovi, kakor je to v navadi v drugih mestih.

— **Ij Ljubljana in njena pasja statistika.** Naročnik nam piše: Ljubljana ima poleg drugih, tudi svojo pasjo statistiko! Zanimiva sicer za nas druge ni, pač pa je važna, zlasti za našo mestno blaginjo! Jaz ji želim obilo »prometa!« Ampak nekaj drugega je s to pasjo statistiko. V ljubljanskem mestnem pomerju imamo takole okoli 1200 psov: lovskih, luksuznih in par takozvanih »čuvajev«. V nekaterih mestnih delih in stanovanjskih hišah jih je toliko, da ljudje ponoči, ko začno razni psi »unisono« lajati, tuliti in bevsati, od večera do jutra, ne morejo spati! Ker je sedanja pasja taksa (Din 100) za te in take »ljublitelje psov« bagatela, za trudne ljudi pa ponočni mir in spanje pol zdravlja in življenja, bi mestna občina dobro storila, če bi pasjo takso saj podvojila, od hišnih gospodarjev in sploh pasjih gospodarjev pa zahtevala, da obestijo po noči lajalčim psom — torbe na gobec. Če človek, ki plačuje davek in visoko najemnine ne sme kaliti nočnega miru, kako pride do tega, da bi moral poslušati ponoči nekaznovano — pasja druhal! Ali pa bo segel vsak po samopomoči!

— **Ij Razširjenje hodnikov na Zmajskem mostu.** Že nekaj dni trajajo dela na razširjenju hodnikov za pešce na Zmajskem ali mesarskem mostu. Delavci so že na obeh straneh mostu odstranili asfalt in bosta hodnika razširjena vsak po pol metra proti sredini mosta.

— **Ij Tlakovanje ceste pred Škofijo.** S tlakovanjem ceste pred Škofijo so že pričeli. Razni kabi, tako električni in pa mestni telefonski, ki spaja mestni magistrat s Kresijo in Mestnim domo, kakor tudi vodovod so že pregledani in popravljani v vsej dolžini od Mestnega do Vodnikovnega trga. Zdaj so pričeli mestni vozniki odvažati zgorjo trdo plast ceste, ki jo bodo nadomestili z drobnimi kockami. Delo še dovolj hitro napreduje, ker je treba hiteti, kajti omenjena cesta je ena najvažnejših prometnih žil mestnega središča.

— **Ij Cene na ljubljanskem trgu.** Čeprav je zadnje dneve padlo v ljubljanski okolici nekaj dežja, so bile cene na ljubljanskem živilskem trgu danes še vedno zelo visoke, zlasti v zgodnjih jutranjih urah. Raznovrstnih novih živil je bilo na trgu precej in sicer so prodajali: kumare komad po 0,75 do 1 Din, velike po 2 Din, drobne za vlaganje v steklenice 100 komadov 20 Din, fižol v stročju po 5 Din za kg, boljši brez niki po 8 do 10 Din, zeljaste glave po 3 Din komad, salata po 0,50 do 1,50 Din za glavico, krompir novi kg od 2 do 3 Din, v slučaju nakupa večje množine celo po 1,75 Din za kg, grah v stročju po 5 Din za kg, luščeni grah liter po 8 Din, čebula kg 3 Din, paradiž. prav lepi po 6 do 8 Din kg, zelene paprike komad po 0,25 Din in celo 5 komadov za 1 Din, pri branjevalcih so pa še vedno zelo drage in sicer po 1,25 Din za komad. — Sadja je bilo na trgu zelo veliko, bilo je pa drago in še ne popolnoma zrelo. Prodajali so hruške po 6 do 8 Din kg, pri branjevalcih na Pozgačarjevem trgu pa lepe celo po 10 do 14 Din, marelice že izginjajo in jim je bila današnja cena 10 Din za kg, jabolka po 8 do 10 Din kg. — Na perutninskem trgu je bilo zelo živahno in tudi precej kupčije. Par srednje velikih piščancev je veljal 40 Din, petelin 32,50 Din komad, gosi 80 Din komad, domači zajci odrasli po 20 Din komad, jake pa po 2,25 Din. Jajc je bilo dovolj in prav lepih in debelih. Velik naval je bil na zgorjem delu trga pri neki prodajalci, ki je prodajala sir v hlebih po 20 Din kg. Ljudje so se malone tepli zani. Fižola bo letos v splošnem zelo malo in jo zato drag, kakor že zdaj napovedujejo kmetice iz okolice. Poznejše dopoldanske ure so potekale na živilskem trgu v znamenju splošne konkurence in je bilo dobiti gotove živilske predmete že po polovični ceni napram jutranji.

— **Ij Otroško igrišče »Atene«** pod Tivolijem (Aleksandrova cesta čez železniko progo — levo) vabi na svoje prostore male in velike otroke. Prenovljeno, lepo igrišče jim nudi svež zrak, krasno okolico, obilo mivke, rožice, travo, dobro pitno vodo, tuš ter vse polno iger. Poleg zdravja pridobijo otroci na lepem vedenju, nauče se reda, strpnosti in uslužnosti. Osvojijo si lep

lastnosti, ki so potrebne vsakemu kulturnemu otroku — človeku. Igrišče vodi učiteljica gospa Ivanka Svetlič. Vpisovanje vsak lep delavnik od 1. do 12. in 3. do pol 7. ure.

— **Ij Mladini s skrivljeno hrbtnico,** z okroglim hrbtom, znaki grbe, visokimi rameni, izbočenim prsjem, vzrastilami, otrpjenimi mišicami, v rasti zaostali itd. nudi naspet in pomoč ortopedski zavod v Ljubljani, Šubičeva ulica (Mladika) vsak delavnik od 9 do pol 12. ure. Zavod je odprt tudi sedaj v šolskih počitnicah. Izven uradnih ur daje pojasnila načelnica zavoda, učiteljica gospa Ivanka Svetlič, Ljubljana, Tabor 5, prvo nadstropje, desno.

— **Ij Policijske prijave in aretacije.** Na policijski so bili od včeraj na danes prijavljeni sledeči prestopki: 1 poškodba šipe, 2 tatvini koles, 1 izgred v vlaku, 3 kaljenja nočnega miru, 2 pijanosti, 1 trpinčenje živali, 2 prekoračenja policijske ure, 2 nedostojna vedenja, 1 godba brez dovoljenja, 1 izživanje na javni cesti, 1 prodaja neuporabne kruha, 1 prestopek zdravstvenih predpisov, 1 vmešavanje v uradne posle, 1 pobeg od doma, 34 prestopkov uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih obratov, 4 prestopki avto-predpisov in 10 prestopkov cestnopolijskega reda. — Aretirane so bile samo tri osebe in sicer dve radi postopanja in neka Jožica H. radi tajne prostitucije.

— **Ij Krasne dunajske otroške obleke** od 34 Din dalje je pri Kristofič-Bučar, Stari trg, Ljubljana.

Iz Celja

— **c Umrl** je na Teharjih pri Celju tamonjski župnik gosp. Janez Čemažar v starosti 60 let. Župnikoval je dolgo vrsto let na Teharjih in se je svoje čase pridno udeleževal v boju z nemškutarstvom na Teharjih in v Štoreh. Tudi celjskim Slovincem je rad prikočil na pomoč. Bil je tudi med ustanovitelji Slov. delavskega podpornega društva v Celju. Naj bo narodnemu moču ohranjen časten spomin!

— **c Zdravstveni dom v Celju** je v Zagradu v okoliški občini zgradil velik, sanitarni zahtevam odgovarjajoč vodnjak z moderno črpalko. Cela naprava je stala 14.000 Din. Prebivalstvo se vodnjaka prav pridno poslužuje. Enak vodnjak namerava Zdravstveni dom zgraditi tudi v Cretu ob cesti, ki vodi v Teharje.

Sokol

— **JSS priredi javno telovadbo** v soboto, dne 29. julija t. l. na telovadišču Sokola I. na Taboru ob 20. uri. Nastopi tekmovalna vrsta za letošnje olimpijado v Amsterdamu, kjer bo zastopala sokolski telovadni sestav pred mednarodnim forumom. Znanja imena naših najboljših telovadcev, Leo Stukej, Tošo Primožič, Gregorka, Malej, Antosievič, Porenta in drugi, bodo pokazali svoje najboljšo in najtežje vaje. Ker mora vsak tekmovalac nastopiti na Olimpijadi poleg v predpisanih vrhunskih vajah na orodju, tudi s poljubnimi vajami, ki se ocenijo po težkoči in lepoti izvedbe, bo videti na tej telovadbi najpopolnejše prvenstvene vaje vsakega tekmovalca po lastni sestavi. Za slučaj slabega vremena se vrši nastop v taborški dvorani. Cene sedežev v ložah 25 Din, tribunski 15 Din, stranski 10 Din in stojšča 5 Din. Po telovadbi se vrši prosta sokolska zabava, pri kateri sodeluje kompletna godba Sokola I. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Dohodek te prireditve je namenjen sokol. »Olimpijskemu skladu«.

— **Prosvetni tečaj JSS** se vrši o božičnih praznikih v še nedoločenem kraju Slovenije. Trajal bo osem dni nepretrgoma in je dolžna vsaka župa poslati v ta tečaj enega člana ali članice. Predavali bodo najboljši sokolski strokovnjaki in je pričakovati velikih uspehov.

— **Župni zlet Sokolske župe Celje** bo dne 2. septembra t. l. v Sočanju. Na predvečer, ob pol 18. uri se vrši v Sokolskem domu župna odborova seja, ki ima na sporedu poleg poročil funkcionarjev, sprejem novega društva St. Peter, črtanje društva Vransko, razgovor o župnem prednaskem tečaju, župni prosvetni in upravni Soli ter slučajnosti. Bratska društva se pozivajo, da se te važne odbove seje zanesljivo udeležijo po svojih zastopnikih. Bratje naj pridejo v slavnostnem kroju. Zdravo! — Starešinstvo Sokolske župe Celje.

— **Sokolska župa »Rijeka«** na Sušaku, priredi svoj letošnji župni zlet v dneh 4. in 5. avgusta s sledečim sporedom: V soboto 4. avgusta ob 6. uri telovadbo nižjih oddelkov, ob 17. uri skušnje vojaštva, ob 20. uri bakljada in podoknica kumoma praporov, br. dr. Baxi in Ganglu, ob 21. uri slavnostna akademija na Regentovem trgu. V nedeljo 5. avgusta: ob 6. uri budnica, ob 6.30 uri skušnje vseh oddelkov za proste vaje, ob 10. uri zbor celokupnega Sokolstva pred Sokolano, ob 10.30 razvite članskega in naraščajkega župnega prapora na Regentovem trgu, ob 11.30 povorka po mestu, ob 17. uri javna telovadba na telovadišču v Krimeji. Ker je pričakovati iz Slovenije večje posete te slavnosti, obveščamo našo sokolsko javnost tem potom o sporedu. Udeležbo prijavitelj potom društev starešinstvu, da vam pravočasno oskrbi potrebne legitimacije za četirinsko vožnjo. Društva opozarjamo, da naj nemudoma javijo število telovadcev za proste vaje in orodje.

— **N. J. Cuperus,** ustanovitelj in mnogoletni predsednik Mednarodne telovadne zveze je umrl 14. t. m. v Anversu. Prvo telovadno društvo je bilo ustanovljeno v Belgiji, v Antverpnu leta 1799, a leta 1865 je bil osnovan gimnastični savez Belgije. Pokojni Cuperus, znan mednarodni telovadni strokovnjak, je posvetil vse svoje bogate izkušnje organizaciji telovadnih društev Belgije, ter dvignil ta društva do današnje visoke stopnje. Zelo intenzivno se je udeleževal tudi v Mednarodni telovadni zvezi. Bil je velik prijatelj Sokolstva. JSS je brozjavno izrazil sožalje belgijskemu gimnastičnemu savezu.

Kupčujočemu občinstvu Ljubljane

Dne 14. tm. je stopila v veljavo »Naredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic v ljubljanski oblasti«, izdana po g. velikem županu ljubljanske oblasti pod št. 2216/23 dne 8. julija 1928., ki urejuje čas odpiranja in zapiranja trgovin za Ljubljano sledeče:

OD 8. DO 12. IN OD 14. DO 18. URE
SO ODPRTE:

Trgovine z manufakturo, železnino, galanterijo, nirmberskim blagom, igračkami, bižuterijo, konfekcijo, perilom, barvami, kemikalijami, avtomobili in kolesi, čevlji, usnjem, ščetrskimi izdelki, dentalnim blagom, elektrotehničnimi in fotografskimi potrebščinami, knjigami in papirjem, knjigoveškimi izdelki, kartonazo, krznom in krznenimi izdelki, zlatino, dragulji, urami, srebrnino in optičnimi predmeti, klobuki, pohištvom, kirurškimi in ortopedičnimi predmeti, sportnimi artikli, stroji, svečami in voščenimi izdelki, tkaninami, predtiskanimi tkaninami, z vezivom in čipkami, dežniki in solnčniki, vinom, žganjem in spiritom, veletrgovine z manufakturnim in drugim blagom, trgovine z muzikalijami, semeni, suhimi gobami, steklom in porcelanskimi izdelki, rezbarijami, starinami, pleteninami, lesom in lesnimi izdelki, gumijem, mineralnimi olji, orožjem, municijo in ribiškimi potrebščinami, lanenimi in konopnemi izdelki, ter carinska posredništva, spedicije, založbe in nabavljalne zadruge.

OD POL 8. DO 12. IN OD 14. DO 19. URE
SO ODPRTE:

Trgovine z modernimi predmeti (v kolikor ne prodajajo manufakture, galanterije in konfekcije itd.).

OD POL 8. DO 12. IN OD 14. DO 20. URE
SO ODPRTE:

Trafike, ki ne prodajajo drugih predmetov razen tobaknih izdelkov, kadilskih potrebščin, časopisov, revij in poštini vrednotnic. Vse ostale trafike, ki prodajajo tudi druge predmete kakor pisarniške potrebščine, razglednice itd. se morajo ravnati po redu, ki velja za trgovine, ki prodajajo te vrste blaga.

OD 6. DO 11. IN OD 16. DO 20. URE SO
ODPRTE:

Prodajalne svežega mesa in prekajenih suhomesnatih izdelkov, masti, slanine, klobas in mesnih konzerv.

OD 6. URE DO 20. URE NEPREKINJENO
SO ODPRTE:

Prodajalnice kruha in peciva, ki ne prodajajo razen pekovskih izdelkov nobenega drugega blaga. (Pomožno osebje v teh prodajalnah se izmenjajo).

OB NEDELJAH.

Ob nedeljah morajo biti vse trgovine in vse ostale prodajalnice razen mesarskih, prekajevalniških, prodajalnic kruha in peciva, cvetlic, svežega sadja, mleka, surovega masla in presne zelenjave, ter cvetlic, ki smejo biti ob nedeljah dopolne odprte, preko cele nedelje zaprte.

»Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije« kot predstavnica trgovskih in privatnih nameščencev apelira na celokupno kupujoče občinstvo, da nabavlja svoje potrebščine samo v času, ko smejo biti trgovine odprte in tako omogoči in privloči trgovskim in privatnim nameščencem, kakor tudi trgovcem s predno naredbo odlojeni, zaslužni potrebni jim odmor.

Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije
LJUBLJANA.

Zagoneten umor v Pragi pojasnjen

V sobotni številki smo poročali, da je bilo ob deželni cesti Praga-Uhrine ves blizu železniške proge v pšenici najdeno truplo neznanke starejše ženske, ki je bila očividno zadavljena. Takrat so domnevali, da gre za umor iz pohote, toda preiskava je končno dognala, da je postala umorjenka žrtve roparskega umora. Po težkih naporih se je posrečilo ugotoviti identiteto umorjene ženske. U. umorjenki so spoznali v Pragi bivajočo 45letno samsko služkinjo Ana Marik.

Praska kriminalna policija, ki je do sled v zasledovanju, oziroma iskanju morilca taval v popolni temi, je v ponedeljek slučajno prišla na pravi sled in ugotovila morilecovo identiteto ter njegov točen osebni popis. Pri praški policiji se je namreč zgledal neki po veljnik orožniške postaje iz Vzhodne Češke, čigar spomin je na vsak način občudovanja vreden. Povedal je, da je imel pred več leti službeno opraviti v podobnem slučaju. Tedaj je neki železniški uslužbenec izval pod pretvezo, da jo bo poročil, od neke gospe večjo vsoto denarja. Do umora tedaj sicer ni prišlo, ker so železničarja že poprej prišli in obsodili radi goljufije. Opis tega železničarja, ki ga je orožnik navedel, se je v glavnih in pomembnejših potezah popolnoma strinjal z opisom dozvednega morilca Marikove.

Kakor smo že zadnjič poročali, so pri umorjenki našli tudi raztrgano pismo, ki je bilo najbrže last morilca. Preiskava in primerjava rokopisa do tističnega železničarja z rokopišom v najdenem pismu je ugotovila, da se roko-pisa popolnoma ujemata in da ne more biti nikakega dvoma, da je Marikovo umoril omenjeni železničar. Ker ima policija v rokah tudi železničarjevo fotografijo in njegov točen osebni opis, je bila v stanu takoj izdati za njim tirnico v vse kraje Češkoslovaške, kakor tudi v sosedne države. Po mnenju preiskovalnih oblasti so morilecovi motivi,

Modrih
je nekaj slovelo v stari Grčiji po svoji modrosti.
Danes je le ona pridna gospodinja modra, katere izkoristi 7 prednosti, ki jih nudi
Schicht Terpentin-Milko svojim prednostmi

kakor tudi zločin sam, isti kakor v slučaju Vörösmartyjeve. Tudi Marikova je enako, kot Vörösmartyjeva, vsem znanec neprestano pripovedovala o skorajšnji poroki.

Morilec je po zločinu poslal žandarmeriji pismo, v katerem ji sporoča, da je pravkar pobegnil preko državne meje. Žandarmerija je za prepričana, da hoče morilec s tem pismom speljati zasledovalce na napačen sled in da se najbrž še vedno skriva v Pragi.

Kitajsko novinarstvo

Na Kitajskem je še vedno 1900 s kitajskim zidom obdanih mest, od katerih je 33 vlemest z nad en milijon prebivalcev, tako da novine niso vezane na moderna prometna sredstva. V vsakem večjem kitajskem mestu izhajajo dva ali trije dnevnik, ki uspevajo zelo dobro. Po obsegu in nakladi lahko primerjamo kitajske liste z angleškimi in ameriški. Veliki listi izhajajo zjutraj in so dokaz konzervativni, dočim so manjši večerni frivolni, pisani lahko in senzacionalno. Na kitajskih listih se pozna vpliv angleškega in ameriškega novinarstva. »Cen Pao« ali pekinška »Jutranja pošta« je polna imitacij londonske lista »Morning post«.

Tudi inseratni del kitajskih listov se zadnja leta hitro razvija. Kitajci posvečajo veliko pozornost reklam in inseratom. Novinarstvo je na Kitajskem sploh zelo razširjeno in ima velik vpliv na javnost. Moderna Kitajska je poenostavila doslej komplicirani jezik, kar je zelo dobro vplivalo na razmah novinarstva in literature sploh.

Sloni imajo dober spomin

Georg Power je na glasu kot eden najboljših krotilec slonov. Zanimivo so njegove izkušnje z nčetimi sloni, ki jih je dresiral tako, da so delali vse, kar je hotel. Power pripoveduje o dresiranju slonov med drugim:

Sloni glede spomina daleč prekašajo človeka. Vse, kar se jim vtepe v glavo, jim ostane dolga leta v spominu. Brez vsake priprave ponove razne vaje, ki so se jih naučili pred mnogimi leti. Splošno se misli, da je treba slona postaviti k zidu in ga dresirati s pomočjo mehaničnih pripomočkov, toda to mnenje je napačno. Napačno je tudi misliti, da slon ne more držati prednje noge pri hoji v zraku. Najbolj se slon upira, če ga hočemo prisiliti, da leže. Mnoge slone sem moral prisiti z lakoto, da so na povleje legli.

Sloni so kljub svoji okornosti in počasnosti zelo inteligentni. Dva slona sem naučil celo balinati. Nekateri sloni znajo zelo dobro posnemati britje. Slon namili svojega kolega, z desko v obliki britve mu postrže glavo in spravi celo napitino. Mnogi so se zanimali, kako naučim slone plesati. Ljudje mislijo, da se godba drži slonovega takta, ne pa narobe. Včasih je res tako, večina pa pleše sloni po taktu godbe. Seveda ni lahko naučiti slona plesati. Z večino slonov sem se moral ukvarjati osem let, predno so znali plesati. Učiti sem jih začel s tem, da sem postavil gramofon in stalo in da sem slone prisilil vzdigovati po taktu noge.

Samice so bolj poslušne in potrpežljive kakor samci. Kar se tiče hrane, je treba priznati, da sloni niso sladkosnedeži. Najraje jedo seno, oves in otrobe. Ne branijo se pa tudi papirja in cunj. Sloni dočakajo večina visoko starost, čudno pa je, kako umirajo. Često se namreč pripeti, da si izkoplje slon sam grob in da se zakopje, ko začuti, da se mu bliža smrt. Mnogi sloni izvrše tudi samomor, ko spoznajo, da se bliža konec njihovega življenja.

Za veselice, plesne in slične prireditve izdeluje vabila, letake, lepake, plesne rede itd. okusno in po najnižji ceni

Narodna tiskarna v Ljubljani

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN

Leon je preletel pismo. Bilo je od 21. julija 1912 in je na levem vogalu ime o žig portugalskega urada. Hlastno ga je prečital in ko je končal, se mu je izvil vzdih olajšanja.

»Tote pismo je usodno za Oberzohna & Co., na podlagi njega izgubi Oberzohn lepo premoženje. Citajte Barber-tonovo pismo!«

Zapalil si je cigareto in je še enkrat preletel pisanje. Meadows, ki ni razumel, zakaj se Leon toliko vznemirja zaradi drame, je bil že nestrpen.

»Zelo spoštovani gospodi!« je Leon začel čitati. »Danes mi je bilo dodeljena čast predložiti vaše pismo od 15. maja 1912 njegovi ekscelenci ministrskemu predsedniku in članom kabineta. S pismom od 8. januarja 1911 so vam bila prisojena zemljišča, označena na karti okraja Biskara z Ex. 275. Vaše poznejše pismo, v katerem se, spoštovani gospod, pritožujete, da vas prospektorji, ki silijo na vaše posestvo, ovirajo pri vašem znanstvenem delu, in vaša prošnja, naj se temu nadlegovanju napravi konec s tem, da se vaša koncesija toliko razširi, da bi vi imeli pravico do vseh rud, ki bi se utegnile nahajati na omenjenem zemljišču Ex. 275, karta Biskare, in da bi vsakršno nadlegovanje prospektorjev bilo kaznivo, je ministrski svet vzel v pretes.

Razširjenje koncesije naj bi veljalo dvanaest let, počenši s 14. junijem 1912, in bi ga bilo mogoče obnoviti vsako dvanaesto leto s strani vas, vaših dedičev ali pooblaščenec s položajem 1000 milreisov.

Za primer, da bi koncesionar, njegovi dediči ali pooblaščenec do 14. junija 1924 ne zaprosili za obnovitev koncesije, so vse pravice glede izrabe omenjenega zemljišča Ex. 275, karta Biskare, v skladu z deželnimi zakoni Angole odprte javnemu natečaju ...«

Leon je prenehal.

»14. junij?« je rekel in je vstal. »To je vendar že naslednji teden! Se pet dni! George, to smo dobro napravili!«

»Barborton je rekel, da je časa še šest tednov,« je pripomnil Manfred. »Najbrž se je zmotil in je šel od dneva izstavitve pisma. Bil je poštenjak od nog do glave; saj drugega razloga ni mogel imeti, da stopi v stik s Mis Leicesterovo. Mogel bi bil vse zamolčati in bi se bil lahko sam potezal za pravice eksploatacije. Nadaljujte, Leon!«

»To je po priliki vse,« je rekel Leon, ko je preletel konec pisma. »Ostalo so več ali manj stilistične cvetke in fraze in se nanašajo na znanstveno delo, s katerim se je bavil profesor Leicester. Pet dni ... Uff!«

Leon je jel poživgavati.

»Nemara bomo še kaj našli v Barber-tonovi dolgi povesti, iz katere utegnemo dobiti tudi kako navedbo o obsegu zemljišča.« Manfred je brskal v listih. »Ali zna kdo izmed gospodov steno-grafirati?«

Meadows je stopil v vežo in se je vrnil s strižnikom. Leon je počakal, da je mož našel svinčnik in papir, nakar je začel čitati nenavadno Barber-tonovo zgodbo — nenavadno zato, ker je bila sleherna beseda potrpežljivo in marljivo vrezana v črke Braillovega sistema.

Zlata gora.

»Dragi prijatelj Johnny! Sporočiti ti imam toliko stvari, da skoro ne vem, kje naj začnem. Naletel sem na bogato žilo in sen, o katerem sem tolikrat govoril s teboj, se je naposled vendarle uresničil. Najprej naj ti povem, da sem pri tem prišel malone do petdeset tisoč funtov šterlingov. Tod nas radi nadlegujejo levi; eden mi je ugrabil nosača in tako sem slednjič sklenil, da grem nad zver. Dobil sem ga šest milj od šotora in sem mu pognal nekaj krogel v telo, ne da bi se mi bilo posrečilo, da ga pogodim na smrt. Zato sem šel po njegovem sledu. Bila je glupa misel, zasledovati obstreljeno zver v džunglo; kako glupa, sem uvidel šele, ko sem stopil iz hoste na plano med holme in tam našel gospo levinj, ki je že čakala name. Skoro me je tudi dobila v šake. Bolj po naključju kakor iz spretnosti sem jo že s prvim strelom podrli na tla. Drugi strel pa sem oddal njenemu možu, ko se je hotel v bližini našega šotora splaziti v svojo votlino.

Ko sem že šel tako daleč, sem si mislil, bi mogel iti še delj; zlasti, ker sem ob vходу v votlino videl dva levja mladiča, ki sta se igrala. Polskali sem nosače, ki so bili od strahu na pol mrtvi. Nato sem se splazil v votlino in sem videl, kakor sem pričakoval, da je s starim šlo že proti koncu. Dobro merjen strel ga je odpravil docela. Potem sem moral ubiti še mladiča; bila sta premlada, da bi mogla živeti sama, prenesti ju v naš šotor bi pa bila velika nevarnost. Votlina je dolga leta služila za ležišče, v njej je bilo mnogo kosti, med njimi tudi človeških.

Tudi nekaj drugega je vzbudilo mojo pozornost: streha, ki jo je mogla napraviti le človeška roka. Votlina je nalikovala hišici in v ozadju so bila v skalo vsekana vrata. Pripravil sem si baklo in sem se odpravil na raziskovanje. In kdo bi mogel popisati moje presenečenje, ko sem prispel v majhen prostor, v katerem je bila cela vrsta kamenitih vzdikov! Na vsaki strani so bile tri vrste in v vsakem vzdiku so stale v majhnih presledkih majhne figurice. Bile so tako zaprašene, da sem menil, da so iz kamna. Potem pa sem eno vzel v roke in sem si jo ogledal natančneje. In po njeni teži sem spoznal, da je iz zlata — in take so bile vse.

Svojim nosačem seveda nisem hotel ničesar povedati; bili so nezanesljivi in vedno pripravljeno človeka izdati. Zato sem si prvil najlažjo figurico in sem si zaznamoval, kje sem jo vzel. Še prej sem pa vse stehal. Ti boš seveda mislil, da je bila najdba dovolj velika, da se človek z njo preživi do smrti.

Imel sem torej srečo. Poslal sem nosače nazaj in sem jim zapovedal, naj pospravijo taborišče in naj me počakajo na vrhu Thabe. Grič sem imenoval Thaba, ker se mi je holm videl zelo podoben nekemu dobro poznaniemu griču v deželi Basuto.

Tisto noč so tja prenesli taborišče. Prostor je bil boljši, kakor smo ga imeli kdaj prej. Imeli smo vode in divjačine ter ni bilo moskitov. Najhuši pa so bili viharji, ki so se pojavili kar iznenada. In kdor ni česa takega doživel v tišini kraji, niti ne ve, kaj je prava vihra.

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

Nobilova pustolovščina je zgolj italijanska zadeva

Mussolini pravi, da bo sicer uvedena stroga preiskava, toda vodili jo bodo Italijani. — Italijanski konzul v Bratislavi primerja Nobila s Kolumbom.

Takoj, ko se je raznesla senzacijska vest o tragediji švedskega učenjaka Malmgreena, so se čuli od vseh strani glasovi, da je treba spraviti Nobilovo pustolovščino z vsemi njenimi posledicami pred mednarodno sodišče. Strogo preiskavo in kazensko postopanje proti Nobilu je zahtevala zlasti javnost skandinavskih držav, kateri se je kmalu pridružila tudi javnost onih evropskih držav, ki so bile več ali manj prizadete, bodisi da so organizirale resne ekspedicije, ali pa da so njeni državljani kot udeleženci Nobilove ekspedicije tvegali svoje življenje. Zdaj je jasno, da bo Nobile odgovarjal za svojo pustolovščino deloma pred vojnim sodiščem, deloma pa pred ministrskim svetom, dasi je bila njegova ekspedicija zasebnega značaja in jo je financiralo v prvi vrsti mesto Milan. — Mussolini je odredil, naj se rešena posadka zrakoplova »Italia« vrne s Kingsbaya najkrajšim potom v Italijo, kajti italijanska vlada je prepričana, da bo do inozemski listi obravnavali to kočljivo zadevo, dokler ostane parnik »Citta di Milano« z udeleženci Nobilove ekspedicije na severu. Italija se prav nič ne zmeni za Amundsenovo usodo, ker ve, da so vsi strokovnjaki prepričani, da je znameniti polarni raziskovalec že davno mrtev. Tudi za Alessandrinjevo skupino se italijanska vlada zdaj ne zanima več, ker je prepričana, da je vsaka resilna ekspedicija zaman. Druge države pa še niso obupale in kakor smo že poročali, organizirajo z družinami močmi veliko resilno ekspedicijo, ki bo napela vse sile, da najde zadnje ostanke Nobilove ekspedicije z Amundsenom in Guilbandom žive ali mrtve.

Še en dokaz italijanske podlosti

Največje preglavice dela Italijanom tragična smrt švedskega učenjaka Malmgreena. Kapitan Zappi je izjavil, da je prof. Malmgreena pred odhodom slekel in položil v ledeni grob, iz katerega je nesrečnež še dolgo moel glavo in mahal spremljavalca s roko v požrv. Ta nova podrobnost je vzbudila po vsem svetu splošno ogorčenje, ker je skoraj neverjetno, da sta Italijana tako podlo in strahopetno zapustila svojega tovariša in da sta ga pred strašno smrtjo v večnem ledu celo slekla. Že po prvi Zappijevi izjavi so nastali dvomi, zakaj rešena Italijana nista vzela s seboj Malmgreenovih zapiskov in znanstvenih beležk, ki so za proučevanje polarnih krajev velikega pomena. Zakaj Malmgreen ni zapustil svojih zapiskov znanosti, zakaj je izročil Italijanoma samo svoj kompas, zakaj se ni spomnil svoje matere v Stockholmu vsaj s kratkim poslovnim pismom tik pred smrtjo, ko bi bil še lahko napisal nekaj vrstic? To so vprašanja, ki sama po sebi zahtevajo, da pride ta zadeva pred nepristransko mednarodno sodišče.

Nobilovi zagovorniki

Ves kulturni svet, izvzemši seveda Italijane, zahteva kazensko postopanje

proti Nobilu. Obenem se pa oglašajo od vseh strani prostovoljni in najeti zagovorniki Nobilove pustolovščine. Nedavno je vzbudil splošno pozornost s svojim drznim in žaljivim nastopom moravsko-ostravski italijanski konzul Dadone, ki je bil pa takoj nato uradno premečen. Te dni je pa nastopil v obrambo generala Nobila njegov drugi kolega, bratislavski italijanski konzul Palmieri, ki skuša braniti svojo domovino in obsoja vmešavanje inozemskega tiska v interne italijanske zadeve. Palmieri pravi, da Italija ne bo trpela nobenih nasvetov in očitkov v zadevi Nobilove ekspedicije. Slovaški listi so priobčili njegovo izjavo, v kateri si drzne Palmieri trditi, da se je vedel general Nobile na ekspediciji tako junško, da bi ga lahko primerjali v Kolumbom ali srednjeveškim raziskovalcem Markom Polom, ki je prvi posetil in popisal vzhodne azijske kraje. Inozemski listi delajo Nobilu nezasišano krivico, ker mu hočejo naprtili odgovornost za katastrofo »Italie«.

Mussolini o Nobilovi polomiji

Proti obdolžitvam generala Nobila in udeležencem njegove ekspedicije je nastopil Mussolini v ponedeljek na seji ministrskega sveta z daljšim govorom, v katerem je izjavil, da je treba ekspedicijo najprej temeljito proučiti in šele potem bo mogoče izreči o nji končno sodbo. Že zdaj je pa treba energično protestirati proti hujskanju inozemstva proti Italiji. Može, ki so se udeležili Nobilove ekspedicije, so pokazali velik pogum in zaslužijo obudovanje vsega sveta. Mussolini je naglašal, da mnogi kritizirajo in obsojajo Nobila z vrčkom piva. Šele ko bodo izčrpane vse možnosti, da se reši tudi Alessandrinjeva skupina, bo uvedena preiskava. Preiskava bo zelo obširna in se bo tikala tudi resilnih ekspedicijskih sploh vseh podrobnosti o polarni tragediji. Toda preiskava se bo vršila v Italiji in vodili jo bodo Italijani. Vsaka druga rešitev in vsak predlog od katere koli strani bo seveda odklonjen, kajti Italijane ne bo dopustila, da bi se vmešavala v njene zadeve druga država. Mussolini je tudi naglašal, da je sicer italijanski letalec Maddalena prvi opazil ponesrečenca, vendar se pa kot glasnik vsega italijanskega naroda zahvaljuje vsem, ki so se udeležili resilnih ekspedicijskih, v prvi vrsti Rusom, odnosno posadki ledolomilca »Krasina«. Mussolini se je v svojem govoru spominjal tudi prof. Malmgreena in italijanskega inženjerja Pomelle.

Kdo je umrl na krovu »Citta di Milano«?

Berlinski »Montag« poroča s Kingsbaya, da je en udeleženec Nobilove ekspedicije na krovu »Citta di Milano« umrl. Italijanska vlada je takoj odredila, da ne sme dati novinarjem o tem nobenih podrobnejših informacij. Vse kaže, da gre za kapitana Marianija, ki so mu morali amputirati nogo, ali pa

za njegova tovariša kapitana Zappija, ki je težko zbolil. Na oba Italijana je namreč napravilo poročanje inozemskih listov o tragediji švedskega učenjaka Malmgreena tako porazen vtis, da bi najraje brez sledu izginila, ker se bojita stopiti pred evropsko javnost in polagati račun o tragediji junaškega Šveda. Italijansko poslanstvo v Oslu je pa takoj demantiralo vest o Marijanjevi smrti. Posadka parnika »Citta di Milano« je drugi dan brzojavila na vse strani, da je vest o smrti nekega udeleženca Nobilove ekspedicije izmišljena.

Nobile ostane na »Krasinu«?

Vodja ruske resilne ekspedicije profesor Samojlovič je sporočil pomožnemu odboru, da ga je general Nobile prosil, naj poseti v spremstvu Viglierija parnik »Citta di Milano«. Nobile ima namreč zlomljeno nogo in ne more zapustiti parnika. Prof. Samojlovič je njegovemu želji ustregel in odšel na krov italijanskega parnika. Tu ga je Nobile prosil, naj mu dovoli udeležiti se resilne ekspedicije na krovu ledolomilca »Krasina«. Prof. Samojlovič mu je odgovoril, da je dobil dovoljenje sprejeti ga na krov »Krasina«. Posadka »Citta di Milano« je priredila sovjetski resilni ekspediciji na čast banket, na katerem pa ni bilo nobenih pozdravnih govorov. Nobile se banketa ni udeležil.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Poskus umora z zastrupljenimi znamkami

Zelo originalen način umora si je izmislil prokurist modnega zavoda Dawson v Sydneju v Avstraliji. Može se je do ušes zaljubil v neko mlado prodajalko, uslužbeno v istem zavodu. Dekle je pa Dawsonu sporočilo, da je zaročeno z Williamsom, ki je bil nameščen v istem modnem zavodu kot ekspeditor. Dawsonu seveda ni bilo všeč, da daje lepa prodajalka prednost drugemu in zato je sklenil umoriti Williamsa.

Zdravniki so zaslišali Williamsa, ki je priznal, da ima navado sliniti znamke, predno jih nalepi. Zdravniki so takoj kemično preiskali vse pisemske znamke in ugotovili, da so namazane z močno raztopino arzenika. Takoj je bil osumljen prokurist Dawson, ki so mu dokazali, da je kupil pri znanem drogeristu večjo količino arzenika. Ljubosumni prokurist je končno priznal, da se je hotel izrebiti svojega tekmeča na ta način, da bi ga z zastrupljenimi znamkami spravil s sveta.

Svetujemo Vam nabavo samo edino najboljše in trpežno

kolo „Gritzner“

nizke cene, tudi na mesečna odplačila pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana. Telefon šte. 2913.

Čudovito nizke cene

Izbira velika. — DVOKOLESA nova od Din 1000.— naprej. SIVALNI STROJI od Din 1400.— naprej. OTROŠKI VOZIČKI od Din 240.—. MOTORJI prav po ceni. — Pred nakupom si oglejte zalogo. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco — pri

»TRIBUNA«, F. B. L., Ljubljana, Karlovaška cesta št. 4. 126L

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kisel okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti, omotičnosti in pomanjkanju spanja? Ali vas muči glavobol, bolečine v želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaj, mozolje, nastale zaradi slabe prebave? — Prepričajte se tudi vi, da preizkušena zdravilna specialiteta »FIGOL« eliksir ureja prebavo in vam vrača zdravje. »FIGOL« se do biva po vseh lekarnah. Izdeluje ga pa in razpošilja po pošti s povzetjem z navodilom vred lekarna

dr. Z. SEMELIČ. Dubrovnik 2.

Izvirni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštino 40.— Din.

Številne zahvalnice o uspešnem delovanju »FIGOL« despevajo dnevno

Klavir ali pianino

dobro ohranjen, kupim. Pismene ponudbe pod »Klavir« na upravo »Slov. Naroda«. 1368

! Pedicol !

Nedosegljivo sredstvo proti potanju nog. Izleči vas v 24 urah. Garantirano neškodljivo zdravilo in obutvi. Sredstvo, prospekte kakor vse informacije dobiva se pri Milan Potokar, Ljubljana, Coizova c. 9-II. 1354

Inteligent. gospodična

želi v svrhu razvedrila korespondirati z resnim gospodom. Cenjene dopise na upravo »Slov. Naroda« pod »Sreča 1372«.

Prodajalka

mešane stroke, boljše moč, želi službo za takol. Gre tudi na deželo. — Pismene ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Boljša moč« — 1372.

Inserirate v Slov. Narodu!

Mali oglasi v »Slovenskem Narodu« so popoldne najbolj citana nalčenejša in najuspešnejša posredovalnica za službe, prodaje, nakup, nepremičnine, lokale, stanovanja, priporočila, kapital itd. itd. v svojo LASTNO KORIST NAJ SE JIH VSAKDO POSLUŽUJE. KER MORAJO IMETI NAJBOLJŠI USPENI!

Uprava, Ljubljana, Knaflova ulica št. 5

Trgovska pomočnica

zaučena v trgovini z mešanim blagom želi prenesti službo. Ponudbe na upr. lista pod »Pridna«. 1242

Gospodična

zmožna slovenskega in nemškega jezika išče službo vzgojiteljice k enemu otroku. Nastopi lahko takol. — Ponudbe pod »Julij 1262« na upravo »Slov. Naroda«.

Note za trio

še mogoče Smetana itd., kupim poceni. Pismene ponudbe na upravo »S. Nar.« pod »Trio 1367«.

Strojepisni pouk

med počitnicami se vrši vsak dan od 6—9 ure zvečer. Začetek 7. avgusta. Vpisovanje 6. in 7. avgusta od 6—8 ure zvečer. Učna ura 4 Din. Christofor zavod, Domobranska c. 7-I. 1358

KNJIGE, BROŠURE, ČASOPISE, VSAKOVRSTNE TISKOVINE ZA DRUŠTVA, POSETNICE, OSMRTNICE I.T.D. I.T.D. IZDELUJE LIČNO. HITRO IN POCENI

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA KNAFLOVA ULICA STEV. 5

Prazno sobo

v centru išče mlada gospodična. Ponudbe na upravo lista pod »Prazna soba« 1347.

Opremljeno sobo

išče gospodična v sredini mesta event. tudi s hrano. Pismene ponudbe pod »Takol« na upravo »S. Naroda«. 1366

Dvosobno stanovanje

s kuhinjo išče uradniška družina. Vselitev 1. avgusta. — Ponudbe pod »Avgust 1252« na upravo »S. Naroda«.

Trgovski pomočnik

(mlajša moč), izurjen v manufakturi išče stalno službo v večji trgovini v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod »Julij 1222«.

Tvorniške prostore

z 90 m² površine in

skladišče

z 20 m² površine s stalno vodno mojo od 20 HP oddam v naem s 1. septembrom t. l. Makso Zaločer, Krakovski nasip šte. 26.

A. Ščurk

delikatesna, specialna trgovina in zaupnikovalnica

LJUBLJANA Dunajska c. 12.

Točijo se pristna domača in tuja vina Dopoldan in popoldan sveži zakusek